

GÖBÖLÖS SÁNDOR • 1949-2014

2014. május 18-án, életének 65-ik évében elhunyt Dr. Gőbölös Sándor, vegyészmérnök, a korábbi MTA Kémiai Kutatóközpont Nanokémia és Katalízis Intézet Heterogén Katalízis Laboratóriumának nyugalmazott vezetője. Egy ideje láttuk, hogy megromlott az egészsége, de nem sejtettük, milyen súlyos a baj. Ezért mindenkit váratlanul ért a megdöbbentő hír, Sándor örökre itt hagyott bennünket. Tudtuk, hogy saját egészségügyi problémáit félretéve évekig ápolta imádott édesanyját annak haláláig. Amikor gyermeki kötelességét teljesítette, úgy érezte, újra tudna a tudománnyal foglalkozni, de nem adatott meg neki. Halálával nagy veszteség érte a magyar katalízis tudományt.

Sándor 1949-ben Szigetváron született, szülőföldjének sorsát élete végéig figyelemmel kísérte. Gimnáziumi tanulmányait Pécsen a Nagy Lajos gimnáziumban végezte, amire nagyon büszke volt. Mindig élvezettel mesélt kora ifjúsága emlékeiről. 1973-ban a Budapesti Műszaki Egyetemen szerzett vegyészmérnöki oklevelet. Már ekkor elkötelezte magát a katalízisnek, diploma munkájában a benzol heterogén katalitikus oxidációjával foglalkozott. A BME-hez erősen kötődött. Itt szerezte 1979-ben egyetemi doktori fokozatát katalitikus benzin reformálás tárgykörében, 1997-ben itt védte meg PhD disszertációját, melynek címe „Fém és fémszulfid katalizátorok előállítása, szerkezete és aktivitása különböző hidrogénezési reakciókban”. Első munkahelye is a BME Kémiai Technológia Tanszékén volt. Innen került 1975-ben az MTA Központi Kémiai Kutató Intézetébe. Bár az intézet és kutatócsoportjai az idők során gyakran átalakultak, ő ugyanazon a helyen maradt, a Pusztaszeri úton, de a TTK új épületébe már nem követték bennünket.

Vendégkutatóként többször is dolgozott neves külföldi műhelyekben. 1980-ban a SZUTA Katalízis Intézetében Novoszibirszkben Prof. Yermakov, 1983-85 között Belgiumban a Louvaini Katolikus Egyetemen (Louvain-la-Neuve-ben) Prof. Delmon, 1987-ben Lyonban a CNRS Katalízis Intézetében Prof. Breysse munkatársa volt. Munkássága a heterogén katalízishez kapcsolódott, közel 100 közlemény, mintegy 140 konferencia előadás vagy poszter szerzője vagy társszerzője volt, munkáira több mint 850 hivatkozást kapott. Néhány, húsz évnél régebbi közleményét még a mai napig is idézik. Éles logika, mérnöki észjárás, kiváló problémamegoldó és rendszerező készség jellemezte, számos ipari feladatot oldott meg sikerrel, mintegy negyven ipari jelentést készített és 10 szabadalom társszerzője. Jó kapcsolatteremtő készségét bizonyította, hogy több nemzetközi kutatási projekt – közöttük orosz-magyar bilaterális együttműködés, argentin-magyar és román-magyar TÉT – témavezetője volt.

Aktívan részt vett a tudományos élet szervezésében. A Magyar Kémikusok Egyesületének 1973-tól, a Magyar Kémikusok Egyesülete Kombinatorikuskémiai Szakbizottságának 1999-től, az MTA Katalízis Munkabizottságának 1989-től volt tagja. Ez utóbbi titkáráként is dolgozott 1999-2005 között. Jó szervező volt, mindig körültekintően, precízen járt el, gondosan ügyelt a határidőkre. A szervezőbizottság titkáráként oroszlánrészt vállalt az 1995-ben Balatonfüreden tartott „8th International Symposium on Relations

between Homogeneous and Heterogeneous Catalysis lebonyolításában. 2008-tól a Reaction Kinetics and Catalysis Letters szerkesztő bizottsági tagja volt.

Amikor mi, közvetlen munkatársai Rá gondolunk, megszámlálhatatlanul sok emlék tör ránk. Milyen ember is volt Sándor? Közösségi ember, aki rendszeresen szervezte az iskolai osztálytalálkozókat, az egyetemi évfolyam találkozókat, számon tartotta az osztályt érintő eseményeket. Odafigyelt mindenre és mindenkire. Szeretett másokat megnevetetni, élvezte a tréfát. Munkatársai problémáihoz mély emberséggel állt hozzá. A fiatal kutatókat készségesen segítette, tanácsokkal látta el mind szakmai kérdésekben, mind az élet más területein. Megszállottan gyűjtötte a térképeket, régi könyveket. Széles látókörében a kémia mellett a matematika, a történelem és a sport is kiemelt helyet kapott. Mindig elkápráztatott bennünket óriási lexikális tudásával, tájékozottságával, hozzáértésével, nyelvismeretével. Örökké hálásak maradunk a vidám percekért, a bajban kapott jó szóért, a számtalan probléma megoldásában nyújtott segítségéért. Hiánya végigkísér bennünket, emlékét kegyelettel megőrizzük.